

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Feladós szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor

Főszerkesztő:
Dr. Rajk Aladár
ország. képvis.

Főmunkatárs:
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Égész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1.50. Egyes
szám ára 12 fillér.

A sajtó ünnepe.

Nagy fényel és pompával nyílt meg az osztrák császárvárosban a nemzetközi sajtókongresszus, melyre a világ minden részéből eljöttek a sajtó kiküldött képviselői. Kétségkívül azt a benyomást nyerték a külföldi újságírók ez alkalommal, hogy Ausztriában is rendkívüli módon megbecsülik a publicistika munkásait. Hiszen a parlamenti palota csarnokában tartott kongresszusi megnyitó ülésen a legelőkelőbb társaság asszisztált, az uralkodó képviselőjében Rainer főherceg, az egész kormány, a diplomáciai kar és Wien hatósága.

És általános figyelemre méltó beszédek, kijelentések hangzottak el a sajtó hívatásának fontosságáról, sulyáról, értékéről és azokról a derék törekvésekről, melyek a tisztességes sajtót vezérik. nem csupán az egyes államok, de az egész emberiség szolgálatában.

Érdekesen szólott erről megnyitójában a sajtószövetség elnöke, aki a szövetség első tíz esztendejének küzdelmeit is jellemezte. És a küzdelmek azon immár értékes eredményét, hogy félretéve a

kicsinyességeket, féltékenykedést, nemzetiségi és felekezeti különbségeket már tizenkétezer hírlapíró tartozik abba a kötelékbe, melynek célja a sajtó színvonalának emelése az egész vonalon és hathatós képviselője azoknak a magas erkölcsi érdekeknek, melyek éppenséggel nem a sajtó szolgálatában levő egyének céljait szolgálják, hanem a hivatást.

Viszhangot adtak erre a szép és tartalmas beszédre az uralkodó képviselője az alsó ausztriai helytartó és az osztrák minisztérielnök.

Különösen ez. A Koerber dr. üdvözlőlete valóságos megdicsőítése a mai sajtó kétségkívül óriási jelentőségének. És találó, mikor ez a nekünk magyaroknak éppenséggel nem rokonszenves, de tagadhatatlanul kiváló és nagy képzettségű államférfi a sajtót a legnagyobb világhódítóknak és világuralkodóknak nevezi azért, mert a tanításnak és tudásnak minden terén ő szolgálja az emberiséget, mert tájékoztató információval megszünteti a távolságokat és nem marad idegen az emberiségre nézve seholy

semmi és senki. Mert hivatása magaslatán álló sajtó az ő fáradságos és napi munkája közben szoros kapcsolatba lépve a tudományokkal és azok művelőivel s terjesztőivel, egészen azzá lesz, amivé lennie kell. Főága lesz annak a folyónak, melyen át az igazság folyik a népek szellemébe. Idáig hát szépen folyt a sajtó kongresszus ünnepi megnyitó ülése. Egészen addig, míg szót kért a császárváros hirhedt polgármestere. Mert Lueger Károly, ez a durva demagóg itt is hű maradt magához. Hosszas szellemtelen tőle megszokott utcai viccekkel fűszerezett beszédével, mint mondá, reklamot akarna csinálni az ő szeretett városának, amely jobb a hirénél, mert nem eszik ott meg az embert, ha rosszul „születik” is. És tényleg a kedélyes Wien jobb a hirénél, melyen senki sem rontott annyit, mint épen ez az erkölcstelen, demagóg eszközökkel e világáros első állásába jutott ember, akivel a sajtó még mindig nagyon és kegyelmesen bánik.

Ugy fog vele bánni még most is. Udvariasan elhallgatja a valódi véleményét.

TÁRCA.

XIV. Lajos meg a bácsi.

Lajos király vadászaton
Eltévedt az erdőben
S összejött egy bácsikával
A mint vala menőben.

— Hova, hova, édes bácsi? —
Kérdi tőle a király.

»Párizsba mék« — volt a válasz,
Együtt mentek haza hát.

»Bárcsak látnám már a királyt«
Volt a bácsi óbaja.

— Fogja látni bizonyára! —
Vala Lajos válasza.

Ámde honnét tudom meg majd:

»Annyi között, melyik az?»

— Nem lesz nehéz megismerni
Bár a nép sok — az igaz . . . —

— Az lesz az, ki fején hagyja
Egyedül a kalapját,

Mert a többi mind leveszi
S mélyen hajtja meg magát. —

Mennek szépen beszélgetnek,
Mig a célhoz jövének;
Párizsban színt örülének
Lajos ujjajöttének.

Már a város kapujánál
Sorfalat állt nagyon sok:
S messziről már hajlongának
S levevők a kalapjuk.

Lajos király meg a bácsi
Mennek büszkén haladva . . .
Mindkettőnek feje bubján
Fityegett a kalapja.

Kérdi Lajos szomszédjától:
— Ki a király, tudja-e? —
»Nem t'om biztos« — volt a válasz
»Én vagyok, vagy Maga-e?»

Nohát bácsi, jöjjön hozzám
Királyánál vacsorál . . .
És a bácsi »brudert« ivott:
Önmagával — Lajosnál.

Züllő.

Szomoru felfedezés.

Már mint kis gyermek nagy kedvem volt az énekhez. Minden dolgomat vígan, énekelve végeztem. Deákkoromban pedig, midőn mindennap templomba kellett mennem, följártam a kórusra s ott a jó kántorral együtt dicsőítettük az Istent.

A kóruson elég énekeskönyv volt, s ha nagyobb ünnepek alkalmával egészen megtelt a kórus hivatalos és szabadalmazott énekeseivel, akkor is jutott mindenkinek. Ha nem is új, — de régi bőven.

Egy vasárnapi nagymise alkalmából is vagy tizen énekeltünk a kántor mellett, — amolyan falusias kvartettet. Valamennyi énekes közt jómagam voltam, ha nem is a legkisebb, — de a legfiatalabb. S mint ilyen csupa előzékenységből is átengedtem az újabb és tisztább énekeskönyveket az öregebbeknek s kerestem magamnak a lomtárból egy régit.

Poros volt s tele pókhálókkal, jele annak, hogy régóta senki sem használta. Ott heverhetett már vagy 40 éve használatlanul.

Megtöröltem, felnyitottam és énekeltem a többiekkel nagy áhítattal a Haydu-féle: »Hier liegt vor deiner Majestät«-et.

Az egyes strófák végén, a pihenők alatt

nyét arról a szégyenletesen durva beszédről, melylyel Lueger megrontotta a nemzetközi sajtó kongresszus ünnepi gyűlésének magas színvonalát és rosszul teszi, hogy ezt elhallgatja és megsemmisítő bírálattal nem sujtja. Mert az *igazság* az, amire a sajtónak mindenek fölött törekednie kell. Még akkor is, mikor a maga házi ünnepéről ír tudósítást.

Politikai hir.

Az új véderőtörvény. Bécsi tudósítónk teljesen megbízható forrásból jelenti, hogy az új véderőjavaslatot még a hadügyminiszteri umban tárgyalják és hogy még a hadügyminiszter a magyar honvédelmi miniszterrel sem egyezett meg. Nyíri honvédelmi miniszter Bécsben van és ott tegnap öt óra hosszat tárgyalt a hadügyminiszterrel. Tegnap csak két kérdés körül forgott a tárgyalás: a póttartalék és az önkéntesség körül. Utóbbi kérdésben az a nehézség, hogy a magyar kormány több magyar iskolának akarja biztosítani a jogot, hogy végbizonyítványaik az önkéntesség alapjául szolgálhassanak és a hadügyminiszter ebbe nem akar belemenni. Egyelőre ezek iránt sincs megegyezés és nem tudni még, hogy nem lesz-e még több differencia is. A honvédelmi miniszter és hadügyminiszter megállapodásait még a két állam összkormányainak is tárgyalnia kell és csak azután lehet végleges megegyezésről beszélni. Fővárosi információ szerint a kormány megegyezés esetén a javaslatot csak a jövő év tavaszán kívánja az országgyűléssel tárgyalatni.

Képviseleink Amerikában.

1. A newyorki diszgyűlés.

Az a sajnálatos huzavona, amely még az utolsó napokban is veszélyeztette a magyar ünnepély sikerét, végül mégis megszűnt és szeptember 4-én a Lexington Avenue-n levő Grand Central Palace óriás termében egy szívvel-lélekkel éltették a vendég magyarok és a magyar amerikaiak Magyarországot és Amerikát. Az óriási teremben legalább nyolcezer ember tolongott; a földszint, az emeletek, a karzat mind megtelt. Ott volt az egész

new-yorki magyarság, amely nem feledte el magyar voltát. A terem gyönyörűen volt díszítve, magyar és amerikai lobogókkal s az egyletek zászlóival. Testületileg jelent meg a new-yorki magyar egylet, a new-yorki irodalmi társaság, a new-yorki magyar róm. kath. egyházközség, a yorkvillei magyar egylet, a new-york-harlemi magyar társaság, a Turul, a Kossuth L. Tivadar, a gróf Lónyay-egylet és a new-yorki magyar dalárda.

A közönség délután 3 órára teljesen megtöltötte már a termet s a magyar delegátusok is elfoglalták már a helyeiket az emelvényen, amikor gróf Apponyi Albert oldalán Desseffy Tamás főkonzullal, a terembe lépett. Az egész közönség felállott és percekig éltette a magyar képviselőket. Három egyesült magyar zenekar játszotta megnyitóul a Rákóczyt. Ennek hangjai után Agoston Gábor elnök rövid beszéddel üdvözölte a vendégeket és megnyitotta az ülést. A Hymnus elneklése után Kovács Kálmán kath. pap remek ünnepi beszédet tartott, amelyet azzal fejezett be, hogy az őshazában élő magyarok és az amerikai magyarok legfőképpen abban egyek, hogy egyforma buzgósággal kérik a Gondviselést, hogy az ezeréves dicső multtal bíró Magyarország örök időkre virrágozzék, gyarapodjék.

A nagy tetszéssel fogadott beszédre elhangzó éljenek után Blau Vilmos, a hungarian republican clubb elnöke, mondott angol üdvözlő szónoklatot, melyet tetszéssel fogadtak.

Gróf Apponyi Albert emelkedett majd szólásra. Először is angol nyelven megköszönte a testvéries fogadtatást, azután magyarul folytatva a beszédét, örömeinek adott kifejezést a felett, hogy megismerheti azt a földet, mely egy félszázad előtt oly felemelően fogadta Kossuth Lajost.

Mi egy apának a gyermekei vagyunk — folytatta Apponyi. — Ami bennünket elválaszt, nem más, mint az, hogy az egyik testvér odahaza nem boldogult és idejött. Mi magyarok odahaza is szabad nép vagyunk, ha nem is oly demokratikus államszervezetben, mint amilyen itt van.

Apponyi beszédét a közönség gyakran viharos éljenzéssel szakította meg.

Barabás Béla rövid, de gyújtó hatású beszéde után Goldfogle, az amerikai kongresszus tagja, mondott angol üdvözlő beszédet az amerikai nép nevében.

Hock János emelkedett ezután szólásra, mire a diszgyűlés 6 óra tájban véget ért a leglelkesebb hangulatban.

2. Amerikai sajtó a magyar képviselőkről.

Az amerikai sajtó, sőt még annak az osztrákok által befolyásolt német része is, mint

már többször említettük, hónapok óta rokonszenves hangon emlékezett meg a st-louisi interparlamentáris konferenciára készülő magyar exportról. Az a melegség és érdeklődés azonban, amely a csoport megérkezése óta csak fokozódott, a magyar amerikaiak minden reményét felülmutta.

A látogatásnak első nagy eredménye az, hogy egész Amerika — e nagy világ — előtt feltűnően kidomborodik a magyar állami önállóság. Bizony minden magyar ember szíve örömmel dobbant meg a mikor a híres Waldorff Astoria Hotel ötödik Avenuci homlokzatán öt egyformán nagy lobogót látott lengeni: a sávós-csillagos amerikaiak kívül az angol, franciát, németet, olaszt és magyart. S a nagy világlapok »Five Flage of old nations« címen irtak arról az öt nemzeti lobogóról s emlékeztek meg a nemes magyar népről, mint Európa egyik legrégebbi nemzetéről. Szó se volt a cikkeken Ausztriáról, közösségről, sőt — ami külföldi lapokban egyenesen ritkaság — Ferencz Józsefről is, mint magyar királyról irtak. Közösügyes konzulaink közül is talán nagyon sokon esett már meg, hogy egyszerűen osztrák konzulként szerepeltek, míg a newyorki osztrák-magyar főkonzul arcképét az amerikai lapok ilyen aláírással közölték: »Thomas de Dessewffy, Hungarian Conzul General.«

Már a magyar csoport megérkezéséről számot adtak ugyan a newyorki lapok.

A »World« első sorban képet közöl arról, amint Roth Gyula a fogadó-bizottság főrendezője referál Apponyinak a hivatalos programról. Ezenkívül érdekes csoportkép jelent meg a Worldban a Waldorf-Astoria szálló egy kerek asztaláról, amelyet Dr. Alex de Mohay Rt. Rev. Francis Komlossy, Leopold de Kallay, Dr. Aladár Rajk, Michel Maurer, Bela de Botka, Bela de Vermes, Dr. Geza Pap és Dr. Bela de Rudnyanszky ülnek körül.

»A nagy világ 14 parlamentjének küldöttségei vesznek részt a st-louisi interparlamentáris konferencián — írja a World — de ami bennünket newyorkiakat illet, minket leginkább a magyarok érdekelnek, mert Newyork iránt viszont ők érdeklődnek leginkább. Apponyit kivéve már egy egész hete időznek közöttünk a magyar delegátusok. Az osztrák és belga képviselők elmentek a st-louisi világkiállításra, míg a magyarok itt maradnak és itt időznek.« Megemlékezik a World a magyarok szép fővárosáról, Budapestről, mely állítólag sokban hasonlít Newyorkhoz széles, hosszú és tiszta útjaival s remek, nagy hidjaival. Apponyiról kiemeli, hogy Európa egyik leg-híresebb szónoka, aki remekül beszél angolul, Komlóssy Ferencz »püspök«-ről megjegyzi, hogy első dolga volt megnézni a — Pesti Hirlapban is említett — newyorki püspök

olvastam e régi salabakter fedő lapja belső oldalán feljegyzett dolgokból.

Apró, szenzációs hírek voltak ott találhatóak. Régi kántorok jegyeztették föl a falu nevezetesebb eseményeit időtörténeti rendben. Némelyik hír már alig volt olvasható, annyira megfakult a ténta, de minél többet olvastam, annál jobban tetszettek e feljegyzések. Sok mindenre, a mi már feledésbe ment, nyertem ott a falu történetére nézve felvilágosítást. S örültem neki. Csak egy hirt ne olvastam volna el! . . .

Szólt pedig így:

Anno 18 . . . stb. »Tegnap éjjel az N. erdőben agyonütöttek egy embert, mert bundát lopott.

Nagyot nevettem (magamban persze) ezen a — szomorú bár, — de fücsa híren — a templomban.

Dejsze nem nevettem néhány órára rá! . . .

* * *

Nagymise végeztével hazamentünk, s falusi szokás szerint mindjárt neki ültünk az ebédnek. Szerény volt bár, de anyánk főzte, s így jobb nem is lehetett. Izlett is mindnyájunknak, különösen atyámnak, meg nekem.

Elbeszélgettünk, eltréfáltunk, mint családi körben szokás, s többször jóízűt neveltünk is. Hol az egyik, hol a másik talált valamit mondani, aminek önkénytelenül is kellett nevetnünk. S hogy én is mondjak valamit, elbeszéltem abból a salabakterből megjegyzett egy-két nevetségesebb adatot. (Mert csakugyan olyanok is voltak.) S mivel tetszettek e régi históriák, nogattak, hogy mondjak még többet is. Mondtam is. S ezeknek is nevettek.

Utoljára aztán elmondtam szószerint, nevetségesebb németességgel (mert ilyenekkel volt irva) a fönt leírt rövidke hirt is.

A mint a dátumot kezdettem, atyám már elszomorodott, s midőn egész végig mondtam láttam, hogy összerezzen. Letette a kést és villát, fejét két karjára hajtotta és sirt. . . .

Néma, kínos csend állott be. Mi testvérek csak tekintetünkkel beszélgettünk s azokkal is csak azt kérdeztük egymástól:

— Miért sir apánk? —

Annál meglepőbb volt ez eset, mert atyánkat mi gyermekek eddig nem láttuk sírni. Még jobban fokozódott a meglepetés, mikor szólanul felkelt s a másik szobába ment.

Most már mentünk anyánkkal suttogni, s kérdezősködni kezdtünk:

Miért sir atyánk?

Anyánk vonakodott megmondani. De én — mint deák s mint legfiatalabb gyermek, egész nap az oldala mellett maradtam s folyton kértem: mondja meg az okát. Már csak azért is, hogy szabaduljon tőlem, megmondta.

Hát az egész az volt, hogy néhány legény, — köztük atyánk is — üldözőbe vette azt az embert, a ki a bundát lopta, s midőn elérték, annyira megverték, mert minden legény ki akart tenni magáért, hogy behalt.

Kisebb pénzbírságon kívül egyéb büntetést nem is kaptak.

De látszik, hogy atyámat nagyon bántotta az a tudat, hogy ő is része volt egy emberélet kioltásában. S ha még tovább megyünk, tán attól félt, hogy ha mi gyermekek megtudjuk a bűnrészeseket, akkor nem szeretjük már úgy, mint annakelőtte . . . Veri Isten a családot, de . . .

Atyám! Szeretlek még százszor jobban, mert megbántad bűnödöt! . . .

Bob.

által megnyitott kávéházat, aztán főleg Maurer főispánnal foglalkozik, akinek a nevéhez mindig különös nyomatékkal teszi oda, hogy »The Kings Chamberlin«, vagyis a király kamarása. Novák József képviselőről megjegyzi, hogy a newyorki óriás demokratapárt világhírű Tammany Associatio-ját tanulmányozza, amely tényleg a legnagyobb pártszervezet Amerikában. Rokonszenvesen emlékezik meg ezután a többi delegátusról is.

A »Herald« Apponyinak nagy, díszmagyaros arcképét közölte, kiemelte, hogy a különböző nemzetek képviselői közül kimagaslik gróf Apponyi Albert a magyar és Philip Stanhope, az angol küldöttség vezetője, akik együtt is jöttek Európából, melynek egyformán híres fiai. Végül interview-ut közöl Apponyival, melyben Apponyi a magyar kivándorlási ügyről nyilatkozott s ellenzéki létére megvédte a magyar kormányt az Amerikában igen elterjedt vádakkal szemben.

Az »American« a magyarok látogatása alkalmából a magyar nőkről valóban az elragadtatás hangján írott cikke keretében közli báró Dániel Ernőné, gróf Andrássy Gézáné, Almássyné, gróf Chotek Rudolfné, Pallavicini grófnő, Rumbach Mariska, a Bethlen grófkisasszonyok, Mihály Józsefné, Desseffy Rolla, Apponyi Fanni, Nyíri Katica, Concha Erzsé és Erdődi grófkisasszony arcképét, akikről azt írja, hogy jelenleg a st-lousi kiállításon vannak férjeik s szüleik társaságában. A magyar nőről írva, többek közt így nyilatkozik az »American«: »A magyaroknak megvan a Cornéliájuk, a Gracchusok anyja, megvan a Jand Arcjuk Bátor Erzsébet és Zrinyi Ilona személyében.« S dicséri a magyar nőnek nemcsak világhírű szépségét, hanem erényeit is. A lapban látható arcképek tulajdonosai közül elsősorban gróf Andrássy Gézáné és báró Dániel Ernőné emeli ki, akikről megjegyzi, hogy díszmagyar ruhájukban valóban fejlődmi jelenségek, s hogy Dániel Ernőné feltűnően hasonlít az angol királynéhoz. Erdődy grófnő, ez az igazi magyar szépség, egy Madonna-typus, melynél külömb modellt festő nem találhat. Nyíri Katica és Apponyi Fanni kisasszonyok valódi süldő lányok, akik csak most léptek be a társaságba.«

Építünk a vakok számára otthont.

Hazánk 20000 vakja közül mintegy 180, mint kiképzett vak iparos keresi mindennapi kenyerét. Szegények nap-nap után reggel 7-től este 7-ig a műhelyben szorgoskodnak, hogy megkeressék az életfentartás első és legszükségesebb kellékét: a pénzt. Olyiknak felesége és családja is van s bizony-bizony roppant nagy küzdelmet kell kifejtenie, hogy betevő falatjéért ne szoruljon másra. Nap-nap után van alkalmam látni őket s minél inkább bámulom szorgalmukat és ügyességüket, annál mélyebben érzem szívemben, mi lesz ezekkel a szegény halandókkal, ha munkaképtelenné válnak. Vajjon hol fogja lehajtani fejét annyi küzdelmes munkában telt év után, ha testi ereje felmondja a szolgálatot. Istenem, beh szomorú jövő elé nézhet egy ilyen sors-sújtotta egyén. Mert annyit nem képes keresni, hogy későbbi éveiben esetleg megtakarított garasából megtudjon élni.

Jegyezd meg szeretett embertársam, a vaknak testi ellentálló képessége a szakadatlan munka iránt nem olyan szívós, mint a mienk. Neki szegénynek már alapjában megvan támadva egész constructiója épen fogyatékoságánál fogva. S míg a mi gyermekeink lótnak-futnak, hol ide, hol oda ficánkolnak, tornásznak, koresolyáznak, táncolnak, vívnek stb.-féleleken erősítik vagy mondjuk előkészítik testüket az élet ezernyi bajával-jajával szemben, addig a szerencsétlen vak, ki a mi embertársunk és felebarátunk mindebből ki van zárva vagyha alkalma is volna: vaksága oly akadályt képez, hogy mindezekből egyet is alig valósíthat meg. Érthető tehát a vak testi erejének és ellentállóképességének arány-

talánul esekélyebb volta az érzékű emberével szemben.

Európa nyugati kulturális államaiban ezt már néhány évtized előtt a nemeskeblű emberbarátok átértették s anyagi áldozatokat nem kimélve, gondoskodtak végnapjaik tisztességes lefolyásáról. Nem légből kapott állítások ezek, meggyőződhetik a szíves olvasó mikénti ápolásukról, ha felkeresi egyebek között a prágai Franciskó Jozefinumot, Párisban az elagott vakok házát és Bécsben a férfi- és nőotthonokat.

Nálunk ilyen otthon, hol a munkából ki-dőlt vak, kit nagy nehezen felneveltünk s mint önértetes egyént kibocsájtottunk az életbe, nyugalmat és pihenést találna öreg napjaira, ez ideig még nincs. Midőn ezen ügyben felemelem hozzátok esdő szavamat, kiknek az anyagiakból az elegendőnél több jutott, ne gondoljátok, hogy pénzeteket haszontalan célra fordítjátok, mert a cél, melyet elérni 20,000 vak érdekében legszebb kötelességünk: nemes és magasztos.

El kell ismernünk, hogy hazánk közönsége a fogyatékosok, különösen pedig a vakok iránt meleg rokonszenvvel viseltetik s őket úton-útfélen részesíti némi alamizsnában, olykor nevelés-tanítási célokra ezeket áldoz, a mire még mindig szükség van, de ne feledjék, hogy ez által csak fele munkát végeztek, mert a vaknak öreg napjaiban nincs hová hajtani fejét s kénytelen lesz magát, emberi mivoltunkat annyira lealázó koldulásra adni.

Bizzunk kedves vak munkásaink a jó Isten segédelmében, ki minden nemes, szép és hasznos célért küzdőket meghallgatja s reméljük, hogy jó Magyar hazánk polgárai meghallgatják kérve esdő szavunkat s áldozatkészségükkel lehetővé teszik egy Budapesten felállítandó vakok otthonának létesítését.

E célra szánt nemes adományok a Kisbirtokosok Földhitel-intézet igazgatóságának küldendők be (Budapest, V., Géza-u. 2. sz.) mely intézet szíves volt más címen is begyűlt adományokat teljesen díjmentesen kezelni.

Budapesten, 1904. szept. 3.

Herodek Károly,

a vakok bpesti kir. orsz. nevelő és tanintézetének igazgató tanára.

A gazda tennivalója.

E rovat alatt hónapról-hónapra rövid útmutatást közölünk arra vonatkozólag, hogy mihez kell magát tartania a gazdának. Azt hisszük, hogy hasznos szolgálatot teszünk ezzel olvasóinknak.

Szeptemberi teendők.

A gazdaságban. Szeptember közepén a rozs vetését meg lehet kezdeni. A terményektől megszabaduló földeket azonnal föl kell szántani. A tököt téli etetésre most kell eltenni. Hajdinát és kölest le kell aratni. A sarjukaszálást a réten minél hamarabb be kell fejezni. A dohánylevelek törésével se szabad késlekedni, mert mihelyt az esős idő beáll, a dohány nagyon lassan és rosszul szárad és nagyon sok kárunk lesz benne.

A kertben. A korai tavaszi zöldségnek való petrezselymet és murokrépat elvetjük. A korai káposztaféléket levágjuk. A paradicsom és a paprika leszedendő és ez utóbbit szárításra fölfűzzük.

A gyümölcsösben. Az érett gyümölcsöt leszedjük, osztályozzuk és télire elrakjuk; szilvát aszalni és lekvárt készíteni belőle most kell. Az átültetendő fák gödreit kiássuk.

A szőlőben. A szőlők szállításra leszedhetők. Szőlőszállításához célszerű a házi-iparilag készült kosarakat szerezni be.

A pincében. Az új borokat harmadszor kell lefejtetni.

Az állatok körül. A juhokról most kell gondoskodni, hogy februárban fiazzanak. A legelő az állatoknak a mostani szomorú időben nem ad elegendő táplálékot, azért az istállóban is kell nekik takarmányt adni.

HIREK.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában azt közöltük, hogy Rónay Ede kérvényét a törvényhatósági közgyűlés elutasította. Ezt most oda módosítjuk, hogy a közgyűlés csak véleményezte, hogy az ötödik gyógytárra nincs szükség.

A szabadkai szinikerület szinigazgatója Pesti Ihsz Lajos a kecskeméti színházra pályázik, amelyre alapos reménye és kilátása van. Ha ezt a színházat elnyeri, úgy már 1905-ben új szinigazgatót kap a szabadkai szinikerület.

Halálozás. F. é. szept. hó 12-én délelőtt 11 órakor hunyt el *Fischhof* Jenő, életének 29-ik évében, hosszas szenvedés után. A megboldogultat f. é. szept. hó 14-én, délután 3 órakor kísérték ki a bajai városi kórházból az izr. temetőbe örök nyugalomra.

A bajai állami hivatalnokok lakpénzének felemelése végett beadandó kérelem módosításának megállapítása tárgyában 1904 évi szeptember hó 18-án d. u. 3 órakor a bajai állami tanítóképző intézet helyiségében értekezletet tartanak.

Latinovics Pál főispán fiának kalandja. Szabadkáról jelenti tudósítónk: *Latinovics* Pál főispán József nevű 19 éves fia tegnapelőtt egy bácsalmási úri családnál volt látogatóban. Este, mikor a család nyugalomra tért, ő is a szobájába ment aludni. Később azonban mást gondolt, éjszaka az ablakon keresztül eltávozott és egy vendéglőbe ment, ahol svábok mulattak. Hogy miért ment oda és mit művelt ott, nem tudni, szerdán reggel 4 órakor azonban összeszurkálva, eszméletlen állapotban találták meg a szerencsétlen fiatalembert. Életveszélyes sebeivel atyjának borsódi kastélyába szállították és táviratban egy fővárosi orvostanárt hívtak hozzá. A tettesek ismeretlenek.

Eljegyzés. *Ferdinánd* Lajos cs. és kir. haditengerészeti mérnök aug. hó 30-án tartotta kézfogóját Kis-Zomborban *Pajor* Margittal, *Pajor* Lajosnak, a felső torontáli ármentesítő társulat tb. főmérnökének leányával, Dr. Bernhart János tiszti főorvos hugával.

A szabadkai lóverseny. A szabadkai lóversenyre, melyet f. hó 18-án, vasárnap, tartanak meg, szép számmal érkeznek a nevezések *Webel* Frigyeshez a lóverseny-egyesület titkárjához. A nevezéseket pénteken délután zárják le, de már az eddigiekből is látható, hogy elsőrangú sporteseményre van kilátás.

Eljegyzés. *Komáromi* Ignác fényképész eljegyezte *Goldstein* Sárkát, özv. *Goldstein* Márkné leányát Baján.

Megkivánta. Folyó hó 2-án történt, hogy X. kereskedő vincellérje azt jelentette a gazdájának, hogy a mig ő dolga után járt, meglopták a szőlőt, szilvát. A károsult rögtön jelentést tétetett a csendőrségnél, kik hamarosan ki is nyomozták a tolvajt *Steinmetz* Verona személyében. De nemcsak kinyomozták, hanem rögtön be is hozták a szemrevaló fiatal, alig huszonnyolc éves menyecskét a panaszos üzletébe, hogy hát nyilatkozzék az iránt, hogy kívánja-e, hogy megbüntessék?

Dehogy kívánta volna ő, dehogy, de hát ott volt a felesége is, aki ezer darabra szeretne volna széttegni a tolvaj menyecskét.

— Jaj, kezét csókolom nagysága, ne tessék haragudni, Isten látja lelkemet, többet nem teszem.

— Hát most miért tette, mi?

— Megkívántam, kezét csókolom, mert . . . mert . . . »ügy« vagyok.

— Vagy ügy!? És éppen szőlőt kívánt meg? Furcsa, hogy éppen egy kosár szőlőt kívánt meg. Különbösen az is hazugság, hogy maga »ügy« van. Ilyen karesu a dereka annak, mi?

A menyecske irul-pirul, zavarában a keszenője csücskét harapdálja, majd alig halhatóan rebegi:

— Csak tegnapelőtt óta, kezét csókolom.

A csendőrség az ügyet áttette a rendőrséghez, ahol a vizsgálatot megindították.

A Bajai Róm. Kath. Legényegylet 1904. évi szeptember hó 25-én (vasárnap) a Leitshuk Jakab-féle vendéglőben zártkörű táncvivalommal egybekötött szüreti mulatságot rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja az előljáróság. Belépti díj személyenként 80 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A jótékony célra szánt körtét, almát, szőlőt, stb. az egylet helyiségébe kéri küldeni szeptember hó 24-én estig. Belépti jegyek előre válthatók: Eckert Gyula úr üzletében. Kezdeté esti fél 8 órakor.

Elutasított felebbezés. Még július hóban akartak a bajai szociálisták a vásártéren népgyűlést tartani, de ezt a rendőrkapitány azzal az indokolással, hogy a tárggyal már úgy is behatóan foglalkoztak több népgyűlésen, a bejelentést nem vette tudomásul. A szociálisták a rendőrkapitányi végzést megfőlebbezték a városi tanáchoz. A tanács most határozott a felebbezés ügyében és pedig úgy, hogy a rendőrkapitány végzését helybenhagyta. A szociálisták felebbezték a belügyminiszterhez.

A csendőrlaktanya tervei. A városi mérnöki hivatalban ezidő szerint a csendőrlaktanya tervein dolgoznak. A tervek körülbelül egy hónap alatt el is fognak készülni. Értesülésünk szerint a mintegy ötven méter hosszú épületet úgy kívánják építeni, hogy az idővel minden költség nélkül városi árva-házzá legyen átalakítható.

Szomorú statisztika. Az országos statisztikai hivatal július havi kimutatása most jelent meg. E szerint Magyarország összes városaiban Bajára esik a legkisebb születési és legmagasabb halálozási arány. Ez bizony szomorú.

Szerencsétlenül járt hajós. Súlyos baleset érte szerdán *Czucz* Zsigmond hajókormányost. A Dunagőzhajóállomásnál a járőrszékán valamiképpen elvesztette az egyensúlyt, leesett és pedig oly szerencsétlenül, hogy ballábát bokában eltörte. A szerencsétlenül járt embert a közkórházban ápolják.

Baleset fegyvertisztogatás közben. A szomszédos Bajaszentistvánon *Metzinger* Jakab földműves a héten tisztogatta a revolverét és elfelejtett egy élestöltényt kivenni. Miközben a fegyvert kezében ide-oda forgatta, dörrenés reszkettette meg a levegőt és a szerencsétlen ember vértől borítva bukott a földre. A megsebesült Metzinger hozzátartozói rögtön behozták Bajára, a városi közkórházba.

Elgázolta a kocsi. Madarásról táviratozza tudósítónk, hogy *Tekleszt* Józsefné ottani lakost egy teherrel megrakott kocsi elgázolta. A szerencsétlen asszony súlyos belső sérülései következtében meghalt.

A Bajai Általános Ipari Munkás-Önképző-Egylet Zich vendéglőben saját könyvtár-alapja javára 1904. évi szeptember hó 18-án, vásár vasárnapján nemzetközi világpostával, polgári házassággal és táncal egybekötött szüreti ünnepélyt rendez, melyre, a n. é. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre váltva személyenként 60 fillér. Este a pénz-

tárnál 20 fillérrel drágább. — Jegyek előre válthatók Ifj. Pock József úr üzletében, (Főtér.) Felülfizetések köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz. Felkérletnek azon tisztelt pártolók, kik az egyesület ünnepélyére szőlőt stb. szándékoznak ajándékozni, hogy f. hó 18-án délelőtt 8 óráig az önképző-egylet helyiségébe beszovaltatni sziveskedjenek, melyért előre is köszönetet mond az egyesület előljárósága. Kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, forduljanak az egyleti Előljárósághoz.

Rendezők: Ferró József, Grünfelder Mátyás, Haszler György, Horváth Lajos, Kovács Gyula, Lampert István, Müller Mihály, Mészáros Benő, Morbert Antal, Mojzes Péter, Risiko Ferencz, Ruffán Ferencz, Szabó János, Schmiedt József, Odor Mihály, Ottó Fülöp, Pulzer József, Tóth Károly, Ternák Mihály, Volf Lajos.

Műsor: A szüreti törvények kihirdetése a községi bíróság által. Személyek: Göre Gábor, községi bíró Kurta István, Falagi, községi jegyző Tóth Károly, Kósza, kisbíró Fábik József. Csőszők: Dobos Mihály, Grünfelder Mátyás, Horváth Lajos, Lampert István, Mojzes Péter, Morbert Antal, Müller Mihály, Ottó Fülöp. Csőszőnök: Cseszlár Margitka k. a., Friedrich Mariska k. a., Gyöngyösi Juliska k. a., Angenem Annuska k. a., Kovács Mariska k. a., Fülöp Rózsika k. a., Somorjai Mariska k. a., Petika Rózsika k. a. Postások: Horváth Mihály, Király József, Volbert József. Postások: Bernsütz Terike k. a., Bernsütz Ilonka k. a., Müller Klárka k. a.

A részegség furijája. Fábik Gy. bajai lakos folyó év április havában egy helybeli koresmában berugott, mire kitétek a szüretét. Amugy is izgatott hangulata dühöngéssé fajult. Betért Wagner József bajai szabóhoz és összevissza dobált a lakásban mindent. Folyton azt ordította: miért akart megverni a multkor, holott ebből egy szó sem volt igaz, mert Wagner békés családos ember. Egy szomszéd segítségével kitétek az utcára, de bal-tával betörte az ajtót és egy bottal úgy elverte Wagnernét, hogy beteg lett bele. Végre is rendőr jött érte s a rendőrt is háromszor pofon vágta az őrszobához vezető úton. Mindeme ténykedeseiért vont a felelősségre Fábikot a szabadkai kir. törvényszék. A bíróság hatóság elleni erőszak és magánlaksértés miatt 6 havi börtönrre ítélte Fábikot, enyhítő körülménynek tekintvén azt a nagyfokú részegséget, melynek hatása alatt dühöngéseit elkövette.

Megkerült örültek. Néhány nap előtt három elmebeteg szökött meg a bajai gyógy-intézetből. A szökevények közül kettő már kézre került. Az egyiket Benozsik Sándort, Német-Bolyban találták meg, a másik Bernschütz József vasárnap reggel belopódzott *dr. Köbgyi* Károly elmeorvos lakásának folyosójára és ott leste az orvos haza érkezését. Itt fogták el a rendőrök. Arra a kérdésre, hogy mit keresett ott, az volt a válasza, hogy bizonyítványt akart az orvostól kérni, hogy ő nem beteg és ezzel a bizonyítvánnyal el akart utazni a szabadkai törvényszékhez, hogy régebben elkövetett lopásaiért és betöréseireiért ítéljék el.

Szerencsétlenség kenyérvágás közben. Kapitány János hercegszántói lakos ebédnél egy darab kenyeret vágott, de az éles kés kiszaladt és megvágta balkezét oly szerencsétlenül, hogy az ütőket átmetszette. Szerencsére ott volt közelében a községi orvos, ki a sebet rögtön bekötözte s így megmentette Kapitányt az elvérzés veszélyétől. Kapitányt most a bajai közkórházban ápolják.

Tűz eset. *Vidákovits* Sándor pethői dülőben levő földjén f. hó 7-én ismeretlen tettes egy boglya szalmát felgyújtott s a tűz 6 boglya szalmát hamvasztott el.

„Bácsország“ címen f. hó 1-én egy politikai, szépirodalmi és megyei képes hetilap jelent meg, melynek szerkesztője Dr. Csillag Károly ismert író lesz. Előlfizetési ár félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Megszökött feleség. A szerdai hetivásáron egy mohácsi parasztember siránkozva mondotta el az ő szörnyű nagy baját, hogy hát az ő hűséges életpárja megunta a vele való együttélést és megszökött a kocissal, hiszen úgymondta, az nem is volna olyan nagy baj, hogy az asszony elment, csak ne vitte volna el azt az 1500 koronát a szekérből.

A késtolvaj. Szarka János érsekcsanádi atyafi hű akarván maradni nevéhez, mikor bejött Bajára, lopott mint névrokona, a szarka. Legutóbb, mikor egy bajai késessátornál áldozott lopási kedvtelésének, elcsipték és nála találtak 5 darab penecélust. Ezért irgalmatlanul a bajai bíróság elé állították és ma a bíróság, Szarka uramat minden tagadás ellenére, 5 napi fogházraítélte. Szóval minden bicskáért egy napocska.

Lopások. *Petrovics* Antalné szeremlei-utcában levő lakásának udvari ablakát f. hó 2-án a nappali órákban ismeretlen tettes betörte s a szobába hatolva egy ezüst és egy arany gyűrűt ellopott. — *Lusztig* Mór pálkaméréséből f. hó 5-én egy viselt téli kabátot ellopott. A lopással Tóth Istvánt gyanúsítják.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az archórt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromság-hoz Baján.

A veszprémi és báttaszéki iparkiallítás.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tekintetes Szerkesztő úr!

Most jöttem haza Veszprémből, ahova a kiállítás megtekintése végett utaztam. Ezt megelőzőleg Báttaszéken is megfordultam, hova ugyancsak az iparkiallítás megtekintése céljából mentem. Engedje meg tekintetes Szerkesztő úr, hogy b. lapjában röviden beszámoljak a két kiállításon szerzett tapasztalataimról. Legyen szabad előbb a veszprémi kiállításról szólanom, mivel ez, bár szerény méretű, mégis aránytalanul impozánsabb, tartalmasabb és tanulságosabb volt a báttaszékinél. Azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy míg a veszprémi a megye ipari és gazdasági fejlettségét mutatta be, addig a báttaszéki csak helyi kiállítás volt. A veszprémi kiállításon meggyőződhetik minden ember, hogy minő fejlett a magyar ipar: kiállja az a versenyt bármely külföldi állam iparával. Különösen a remek konstrukciója gazdasági gépek kötötték le figyelmemet, különösen Kühne Ede gyára készítményei nyerték meg tetszésemet leginkább. Mindjárt második helyen említtem a magas színvonalon álló butorasztalos ipart. Rendkívül sikerült és művészi kivitelű asztalos munkát szállítottak a Rhein testvérek, Polonyi Viktor, Szedlák Károly és mások. Stoll János képfestő arany érmet nyert gyönyörű munkájával. Dicsérettel kell megemlékeznem Szemenyei Gábor, kiválóan szép fazekas munkájáról. A bádigos ipar rendkívül előrehaladt, amit különösen Fata Ferenc remek dolgokkal bizonyít. Gazdagon volt még képviselve a rézmű-, kocsigyártó-, agyag-, szabó-, cipész-, csizmadia-, kárpitos-, zongora-, kályhás-, köteles- és építőipar. Mondhatom kedves emlékekkel távoztam a veszprémi kiállításról. Nem mondhatom ezt a báttaszékiről. Eltekintve a kádár-, cement- és cipészipart, a kiállítás zsibvásárhoz volt

használó. Hogy csak egyet említsek: a kocsi-gyártóipar egy már használatban volt, zöldrefestett, nagyon közönséges könnyű szekérrel és négy kocsikerékkel volt képviselve. Egy körülbelül 10,000 lakosú községben, hol a nép 9/10-e mezőgazdasággal foglalkozik, ne volna több két bognár és két kovácsnál? Láttam aztán olyan munkát is, amit a p ü n k ö s d k o r rendezett iparos-tanoncz kiállításunkon nem tapasztaltam. Láttam pld. 2 fürdőkádat olyan gyatra módon bemázolva, hogy azt akármilyen szakácsné különben befestette volna. Aztán 2 jégszekrény bádigos munkája ötlött a szemembe, ez is olyan kezdetleges munka volt, hogy biz nem érdemelte meg, hogy kiállításon mutogassák. A mennyire lehangolták lelkiállapotomat ezek a silány dolgok, annyira felvidultam a női kézimunkák látásán. Őszintén mondhatom: a ritka szép és díszes kézimunkák emelték csak a kiállítást amennyire-annyira. Hogy a báttaszékiek az iparkiallításal ilyen fiaskót vallottak, az a hiányos és tapintatlan rendezésnek tudható be. Mondják, hogy egy-két ember, aki ma dominálja az egész iparosságot, csupa önteltségből és hiúságból az intelligencia teljes kizárásával rendezte a kiállítást. Hát ez biz rossz tréfa volt, amit a magyar iparral üzni: könnyelműség, bűn.

Baja, 1904. szeptember 12.

Hazafias tisztelettel

Egy iparos.

NYILT-TÉR

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Hirdetmény.

Baja város Deák Ferencz, illetőleg Czirfusz Ferencz-utcájában lévő

uradalmi magtár

épület **f. évi december hó 1-től kezdve több évre bérbeadó.** Bérleti szándékozók forduljanak a közelebbi feltételek végett az:

Uradalmi jószágfelügyelőséghez
Kisszálláson.

3-3

Hungária Csokoládé

és finom

Cukorkák

kaphatók:

Baján minden nevesebb fűszerkereskedésben.

Tiszta, jó és ajánlatraméltó

H o n i gyártmányok!

26-10

Szalón légyfogó.

Kicsiny, alig észrevehető s mégis **százszámra** fogdossa össze a legyeket. **Uj szabadalmazott találmány!** **Ára darabonként csak 10 fill.** kapható Baján:

ifj. Wagner Antal

könyv- és papírkereskedésében.

Hirdetések

— felvétetnek e lap kiadóhivatalában. —

Eladó paradicsom.

Teljesen érett nemes-faj paradicsom rendelhető nálam kg.-ként **10 fillérjével,** 20 kg.-on felüli mennyiséget házhoz szállítok

5-4

Allaga István.

A Szarvas Gábor-utca és Rókus utca sarkán **3 szoba, konyha, élőkamra stb.-ből** álló

lakás

(új épület) **azonnal** bérbe kiadó.

Bővebbet **Ternák Márk** úrnál „Szarvas” korcsma. 2-1

Eladó ház.

Tóth Kálmán-utcában (Kiscsávoly) levő régi Mátyay-féle ház szabadkézből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad

2-2

Mátyay Mihály.

Eladó szőlő és ház.

Az Erzsébet királyné-utcában lévő Kapots Mihály-féle ház és Petői dűlőben levő 4900 négyszögöl területű, jó karban levő szőlő — terméssel együtt — szabadkézből eladó.

Bővebb értesítés nyerhető:

— **ifj. Utry Pálnál.** —

özv. Spitzer Simonné és Tsa
tégla-, cserép- és cementárú-gyára

B A J A.

Cementárú osztályunk gyárt és szállit:

Egyszerű és diszes cementlapokat

Sajtolt műkölapokat

K ü t m e d e n e é k e t

Vályukat és jászolokat (ló, sertés és szarvasmarha részére)

Csatorna kagylókat

Mindennemű fedőlapokat kút, kémény,

oszlop, tűzfal stb. fedésére

Határköveket és minden egyéb e szakmába

vágó tárgyakat.

Elvállalunk **BETON, TERAZZO** és **KERAMIT** burkolásokat.

Pénzkölcsönt

közvetíték a legnagyobb discretio és legelőnyösebb feltételek mellett katonatiszteknek, állami, megyei, városi és magán tisztségviselőknél, továbbá tanítók és papoknak is, fizetés és nyugdíj előjegyzésre 20 évi törlesztés mellett 7 százalékra. Állami alkalmazottaknak, gazdálkodóknak, iparosoknak és minden hitelképes egyének 200 koronától a legmagasabb összegig, havi vagy 1/4 évi törlesztésre, konvertálok birtok és házkölcsönöket 10—65 évi előnyös törlesztéssel vagy felcserelem azokat 4 százalékos kölcsönre.

Radó Mihály,

bankbizományos BUDAPEST, szövetség-
utca 11. sz. Válaszbélyeg csatolandó.

Könyv-
és papírkereskedésembe

tanulóul

felveszek egy kellő iskolai képzettséggel bíró, jó házból származó fiút.

ifj. Wagner Antal.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

BAJAI FIÓKINTÉZETE

DRESCHER GYULA-féle házban.

Jutányos módozatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:

Törlesztéses és kamatozó jelzálogkölsönöket
Váltókölsönöket

Előleget értékpapírokra és árúkra

Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket
Bevált szelvényeket

Elfogad takarékbetéteket és betéteket folyószámlára (cheque-forgalom)

Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába
vágó műveleteket.

Az intézet működését folyó év augusztus hó 15-ével kezdte meg.

Cserébe

adandó Bajára egy német községbeli szerény igényű 12 esztendőös leányka.

Cim a kiadóhivatalban.

Könyvek részletfizetésre

ép oly előnyös fizetési feltételek mellett, mint bármely fővárosi vállalatnál

Ifj. Wagner Antal

könyvkereskedésében BAJÁN kaphatók

Zongorák,
Cimbalmok,
Hegedűk

csakis
első rangu
gyártmányok

Wagner
Antalnál
BAJÁN.

A „Kávé király“-hoz!

Aki nagyon jó zamattú s illatú kávé kedvel, az csakis „Király kávé” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamattú s illatú azonnal elillan, valamint minden íz s szagot elvesz, miért is ezen kiváló kávé lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1	kgros doboz	4	kor.	80	fill.
2	"	"	9	"	"
4	"	"	17	"	20

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1	postacsomag 5 kgr. legfin	Cuba	kor.	13.50
1	"	Ceylon	"	12.—
1	"	Jamaica	"	11.20

Biró és Társa
a „Kávé király“-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.

26—13

A „Kávé király“-hoz!

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

Magyar

Mű-bútorgyár

részvénytársaság Békéscsaba.

Bajai képviselője: **G á s p á r Á r m i n.**

Fióktelepek: } **Nagyvárad.** }
} **BAJA,** } Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház)

Teljes lakásberendezések. — Legolcsóbb gyári árak. Mindenféle diszítő- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Modern bútorok.